

sant obac almenys, del Pirineu, forma part de la rebasta una mena d'arcó de fusta (Alt Arieja *rebásto* «der etwas eckige holzbogen der den sattel zurückhält», Fahrholz, *W. u. W. Ariege*, 139); aran. *arrebasta*; gc. *rebásto*, *arrebásto* (Palay), cf. encara llgd. *rabásto* «tra-verses du plancher d'une charrette sur quoi portent les pieux qui retiennent les ridelles», *rabásto* «un sommier pièce de charpenterie de moyenne grosseur entre la poutre et la solive» (Sauvages). Que hi hagué consciència que la primera síl·laba contenia *re(r)a-* RETRO- (tal com p. ex. *retaule*, *rebotiga*, *re(r)aguarda*) sembla indicar-ho el fet que allà on el *Dicc de Rims* de JMarc posava *rebasta* el d'Aversó li ho canvia en *reabasta* (4869) per més que ni l'un ni l'altre n'indiquen el significat.

Rabastill, *rabastó*, V. *rabassa* *Rabat*, V. *rapaç* (RAPINYA) *Rabatxol*, V. *ragatxo*

RABDO-, element component de mots savis, pres del gr *ῥάβδος* 'vareta, bastonet'. *Rabdologia* [Lab. 1840], aplicat principalment a l'art dels saurims (teories de JSoler i Palet, c. 1920) *Rabdomància* [Lab. 1840], *rabdomàntic*.

RABEC o RABEQUET, de l'àr. *rabūb* 'espècie de violí'. □ 1ª doc: *rabeu*, 1389; *rabequet*, 1599, *rabec*, dicc. Bulbena, Vogel.

«Un *rabeu* e una gutarra, tres arcs de *rabeu*», *InvLC* (r. 58, i s v *gutarra*); se cita també en Eiximenis, i escrit *rebeu* en l'any 1456 (*DAG.*); *rebenet* evident error de lectura per *rebeuet* en un doc dels volts de 1500 p. p. PJComes (el 1583, *DAG.*); i escrit *rabebet* en un doc de 1492 i un del S XVI; *rabeu* en el Testament d'En Serradell (c. 1419, tot segons el *DAG.*), i se'n serví també Pere el Cerimoniós en una carta escrita pel rei en aragonès el 1377. Amb terminació femenina *rabeva* en la nostra versió del *Decam*: «Si tu aportes la tua *rabeva*, e tu la sones, e cantes unes quantes de aquelles tues cançons enamorades ---» i més avall *rebeva*, IX, § 5, 528 ff., 529 4, 531 1; *la ribeba tua* en l'original italià. deu ser, a tort que Schia fini (*It Dial* IV, 224ss.) creia que l'italià l'havia rebut d'un fr ant. *ribebe* Arabisme directe? o transmès pel català?

El que arrelà més en la nostra poesia de caire popular fou *rabequet*. «un malany de *rebequet*, fet d'una crosta de pi ---» en un romanç del R de Vallfogona (citada i segurament mal definit com 'espècie de tambor' en el *DAG.*), «veu venir dos pastorets - que exien de una covar / lo un toca 'l tamborí - l'altre toca la vioia, / l'altre toca 'l *rabequet*, - qu'era vingut de Mallorca», reco per MilàF, com a variant del romanç n° 7 del *Romillo* (pòstumament p. p. Pujol i Puntí, p. 15), també en un doc de 1599 (*AlcM*), i és la forma que passa a la nostra tradició lexicogràfica des del *DTO* (1647), Lacav, Belv Alterat per etimologia popular (*MIOLAR*, *meular*), s'ha usat en el folklore menorquí «greu me sab d'aquell *rebeu*, / qui feia aquell sò tan fi / ---» (Camps Merc, p. 176) No és catalana

una forma *rabell* improvisada per Lab a base del castellà (esborrar-la en el *DFa*, al qual passà inadvertidament)

En àrab, *rabāb* ja figura en el nostre *RMa* (S. XIII), definit «viella» (= 'viola'), i en altres fonts i diccs, almenys des de fi S XIV, i és derivat normal de la coneguda i tan productiva arrel *rabb* 'ser amo, ser poderós, ressonar', Dozy, *Gloss*, 328. Va passar igualment a les altres llengües hispàniques, cast. *rabel* [*rabé*, 1330], port. *rabeca*, que el transmeteren a diverses llengües europees i asiàtiques (port. > japonès *rabeika*, 1676, Tai Whan Kim, Supl. v a la *Rev Port de Fil*, 104), veg. *DCEC/DECH*, RABEL.

15 RABEIG, 'indret d'aigua ben corrent en el curs d'un riu', 'gorga o paratge d'aigua prou fonda i neta per banyar-se en un corrent', del ll. vg. *RAPIDĪUM, derivat de RAPĪDUS, -A, -UM, 'ràpid, corredor'. □ 1ª doc: fi S. XIII

«N'Esquiui de Miralpeix, quant fo davall lo pont, hon l'aygua corria pus fort, lo cavall li caec, e anà s pendre sus a la pja del pont, e tenc-la molt fort abraçada, molt guarmit que era; e ls cavallers de la vila veren-lo axí star. e per socórrer a ell --- muntaren en huna barqueta e anaren-hi; mas ell era tant alt e ells eren baix, e per pahor que no caygués en l'aygua, no s volc lexar caer en la barca, e els tornaren-se n, que no y pudien estar. tant era gran lo *rebeyg* de l'ayga en aqueyl loc», Desclot (§ 75, *NCl* III, 49.4; Buchon, 75c, Coroleu, 141) En un pergami dels Templers de Calce, a. 1293: «loco vocato Campo del *Rebeyg*» (*InvLC*).

Per a certs mals de les cavalcadures hom aconsella: «mit la bèstia al *rebeyg* del aygua --- e axí guarrà», en la *Farmacologia Cat.* de Klagenfurt (*AORBB* III, 258). El mallorquí Guillem de Torroella, de fi S XIV, conta en la seva *Faula*, de llenguatge una mica aprovençalat. «Eu vi en mar, de terra prés, / que mostret, al *rebeyg* de l'onda, / a semblant de rocha redonda, / un gran peix crey que fos balena / ---» (v. 29)

Segueix essent ben viu en la consciència dels parlants i dels escriptors, començant per Verdager, que ja el duia ben conegut des de l'ús personal de Vic i de l'Alta Catalunya quan escriví el gran esbòs de l'*Atl* el 1867 «D'açò a través, cadavres de pobles y boscuries, / que bullen ab los núvols en tufejan barreig, / camina y neda Alcides, vers l'hort de les cantúries: / de morses y tremelgues y catxalots *rabeyg* v, 19d, en la versió definitiva (canviant poc la de 1867, que ja deia «--- a través dels bacs y las boscurias / --- / de llongarts, ja, de llusos y tiburons *rabeyg*»).

«Torna a solc l'aygua del Nil / son llençol la plana 's lleva, / que ab lo sol --- / ab sa faldada de flors / hi baxa la primavera, / en los horts sembrant lo lli, / en los *rabeygs* la numfea / la blanca, que és un albó, / la blava que és una estrella / anit cayguda del cel / ---», *Jesús Infant* (*La Fugida a Egipte*, O C Pop XI, v. 10), «Vora del Nil Maria està asseguda, / --- / nenúfars blancs y blaves flors de lotus; / entre elles y les flors cèliques baxen / a breçolar-se en son *rabeyg* llis-